

JANSSENS, Alfons (Sint-Niklaas 16 oktober 1841 – Luzern 1 september 1906).

Was de jongste zoon in een Sint-Niklase familie van textielfabrikanten die in de 19de eeuw voor de katholieke partij van het Land van Waas drie broers naar het Parlement stuurde: Theodoor Janssens (1825-1889) was volksvertegenwoordiger van 1852 tot aan zijn overlijden, Louis Janssens(-Smits) zetelde in de Senaat van 1878 tot 1884 en Alfons Janssens zelf was Kamerlid van 1892 tot 1900. Te Sint-Niklaas was hij van 1885 tot 1903 tevens gemeenteraadslid.

Janssens, die had gediend in het zoeavenleger van paus Pius IX, speelde op verschillende niveaus een actieve rol in de V.B. Vanaf 1885 was hij voorzitter van het **Davidfonds** te Sint-Niklaas; in Leuven was hij lid van het hoofdbestuur en als dusdanig onder andere nauw betrokken bij de (nationale) herdenking van de **Boerenkrijg** in 1898. Als romantisch en sociaal geïnspireerd letterkundige werd deze persoonlijke vriend van **Guido Gezelle** in 1888 briefwisselend en tien jaar later werkend lid van de Koninklijke **Vlaamse Academie voor Taal- en Letterkunde**. Hij werkte mee aan het literair-cultureel maandblad *Het Belfort* (1886-1899) en was tevens voorzitter van de redactieraad van het te Sint-Niklaas uitgegeven katholieke, volkskundige tijdschrift *Vlaamsche Zanten* (1899-1904).

Janssens, die als patroon in de textielsector tot de bourgeoisie behoorde, was tegelijk een van de leiders van de beginnende christen-democratie en van de **Belgische Volksbond**, in het bijzonder in het Land van Waas. Hij bepleitte trouwens het algemeen stemrecht en de oprichting van aparte arbeiderssyndicaten, en legde ook het verband tussen Vlaamse en sociale emancipatie. In een van zijn interventies als Kamerlid uit 1894, tevens een kritiek op zijn eigen sociale klasse, stelde hij het aldus: “De rijken... ja, zij spreken enige woorden Vlaams, maar enkel met de dienstboden, terwijl zij het Frans voor de beschaafde kringen overhouden. Ziedaar wat vernedering is voor het volk, ziedaar wat moet verdwijnen...” Niettemin was voor Janssens de taal-

emancipatie ondergeschikt aan de doorbraak van de christen-democratie, zoals mag blijken uit zijn houding tegenover de Vlaamsche Katholieke Landsbond, waarvan hij het voorzitterschap weigerde en die hij enkel zag bestaan in nauwe aansluiting bij de Belgische Volksbond.

WERKEN: *Gedichten*, 1887; – *Aan Brugge*, 1889; – *De Koning*, 1890; – *Rozekens eerste communie*, 1892; – *Lena*, 1894; – *Kerstvertelling uit het hedendaags fabrieksleven*, 1898; – *Verstrooide perels*. *Rijmgebeden van oude beeldekens afgeschreven*, 1898; – *Gedichten*. *Tweede reeks*, 1902.

LITERATUUR: H. Heyman, *Dichter A.J.M. Janssens*, 1903; – id., *Het leven en de kunst van Alfons Janssens met een keuze uit zijn gedichten*, 1907; – A. Joos, *Levens-schets van Alfons Janssens*, 1907; – B. de Cock, *Zestig jaar onmondigheid van het volk*, 1969; – *De stad Sint-Niklaas. Een doorbraak van historie naar toekomst*, 1971; – M. Dewulf, 'Guido Gezelle en Hugo Verriest te Sint-Niklaas op bezoek bij dichter Alfons Janssens en folkloriste vrouw Weyn', in *Annalen van de Oudheidkundige Kring van het Land van Waas*, LXXVII (1974), p. 128-133; – H. van Velthoven, *De Vlaamse kwestie 1830-1914. Macht en onmacht van de Vlaamsgezinden*, 1982; – P. van Oyen, 'De Vlaamse Beweging te Sint-Niklaas 1900-1914', in *Annalen van de Oudheidkundige Kring van het Land van Waas*, XCIII (1990), p. 5-104.

NICO VAN CAMPENHOUT